

Szakmai záró beszámoló

„A fogyasztóvédelmi magánjog dogmatikai megalapozása és jogintézményeinek elemzése”

című OTKA-112715 alap kutatási projektről

I. Az elvégzett kutatás általános tartalmi kereteinek meghatározása

1. A kutatás általános célkitűzései

A kutatás általános célkitűzése az volt, hogy dogmatikailag meg kellett indokolni a fogyasztóvédelmi gondolat magánjogba történő integrálódásának szükségességét és elfogadható kereteit, mélységét. Ki kellett dolgozni annak elméleti vonalait, hogy létezik-e és milyen törésvonalak mentén alapozható meg a fogyasztóvédelmi magánjog általános, közös szabályrendje. Fel kellett tárni továbbá az egyes jogintézmények szintjén (pl. érvénytelenség, elállás, felelősség) a fogyasztóvédelmi magánjog és a hagyományos polgári jogi normarend elméleti és gyakorlati viszonyrendszerét. Tudományosan meg kellett alapozni azt az erősödő tendenciát, miszerint az integrálódó fogyasztóvédelmi magánjog visszahat a hagyományos magánjogi dogmarendre, és alaposan átalakítja azt. Tudományos igényességgel fel kellett tárni a fontosabb fogyasztóvédelmi magánjogi intézmények elméletét, tartalmát és alkalmazási kereteit. A kutatás fenti általános célkitűzései a kutatási tervnek megfelelően megvalósultak.

2. A kutatás tartalmi fókuszpontjai

A kutatás során az alábbi fontosabb területek kerültek részletes elemzésre, amelyek szervesen illeszkedtek a kutatási tervbe, és amelyeken a kutatás főbb eredményei is megfogalmazódtak.

- a) ***Fogyasztóvédelmi magánjog alkotmányos alapjai, közjogi elemei, közérdekvédelmi szerepe, funkcionális feladatai és korlátai.*** A fogyasztóvédelmi magánjog dogmatikai alapjai nem pusztán az egyes jogintézményekben találhatók, hanem sokkal fontosabb azoknak a funkcionális korlátoknak és szabályozási kereteknek a feltárása, amelyben a fogyasztóvédelmi magánjogi normák működhetnek.
- b) ***Fogyasztóvédelmi magánjog beágyazottsága a versenyvédelemben.*** A fogyasztóvédelmi magánjog dogmatikai alapjai nem értelmezhetők önmagában magánjogi konfliktusokra adott válaszként. A fogyasztóvédelmi magánjog szervesen illeszkedik a versenyvédelemben és a disztribúciós rendszerek hatékonyságának biztosításába.
- c) ***Érvénytelenségi problémák.*** A fogyasztóvédelmi magánjog legösszetettebb kérdésköre a fogyasztók védelme az érvénytelenségi szabályokon keresztül. Itt avatkozik ugyanis be a jogi szabályozás legerősebben a privátautonómiába. Ezért szükséges ennek az összefüggésrendszernek a lehető legszélesebb feltárása. Ez volt a kutatás egyik fő fókuszpontja, és ez önmagában is meglehetősen komplex, szerteágazó irányokat vett.

- *Tisztességtelen kikötések semmisségének érvényesülése a fogyasztói szerződésben.*
 - *Részleges érvénytelenség értelmezési keretei a fogyasztói szerződésekben.*
 - *Érvénytelenség jogkövetkezményei (különösen a kárveszélyátszállás) a fogyasztói szerződés esetén.*
 - *Fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelensége.*
 - *Egyoldalú (klaudikáló) kógencia.*
 - *Joglemondás semmissége.*
- d) **Privátautonómia határai.** A fogyasztóvédelmi szabályok a magánjogban egyrészt egyoldalú kógenciát jelentenek a fogyasztó javára. Elemezni kellett a szabályozás eltérést engedő kereteit, és generális jelleggel meg kell határozni a „fogyasztó érdeke” fogalmának tartalmát, mert ebben a körben érvényesülhet a fogyasztói szerződésekben a szerződési szabadság. Másrészt meg kellett vizsgálni a joglemondó nyilatkozat semmisségének értelmezési kereteit, mert diszkrépancia és értelmezési nehézségek jelentkeznek a klasszikus polgári jog szabályaival kapcsolatban.
- e) **Szerződésszegés (hibás teljesítés).** A fogyasztóvédelmi magánjog másik összetett területe a fogyasztók védelme a szerződésszegési szabályokon keresztül. Ezen belül különösen érdekes dogmatikai kérdésként merül fel a közvetlen gyártói felelősség megteremtése a fogyasztókkal szemben a kontraktuális kapcsolatokban is. A kutatás ezen részében az új. Ptk. *termékszavatossági jogintézményét tettük kritikus vizsgálat tárgyává.* Ennek keretében a vizsgált témát el kellett továbbá határolni a deliktuális tényállásként értelmezhető termékfelelősségtől.
- f) **Elállás.** Fontos fogyasztói jog a szerződéstől való elállás széles körű lehetősége. A klasszikus magánjogban az *ex tunc* hatályú megszűnés elméleti tartalma ki van dolgozva, ami azonban a fogyasztóvédelmi magánjogban nem érvényesül. Elemzésre került, hogy milyen tartalommal bírnak a speciális elállási jogkövetkezmények a fogyasztói szerződésekben.
- g) **Különös (Ptk.-n kívüli) fogyasztóvédelmi szabályok magánjogi integrációja.** Az új Ptk. mellett is számos magánjogi kérdést külön jogszabályok rendeznek. Fel kellett tárni ezeknek a Ptk.-val való kapcsolatát.
- h) **Fogyasztói kölcsönszerződések.** A kutatás szerencsés módon középpontban tudta állítani a fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelenségével kapcsolatos égető problémák vizsgálatát is. Ennek során elemzésre került a pénzkölcsön szerződés magánjogi természete, az elszámolási lehetőségek érvénytelen fogyasztói pénzkölcsön szerződés esetén, az általános magánjogi arzenál alkalmazhatósága.
- i) **Fogyasztói szerződések a disztribúciós rendszerekben.** A kutatás során figyelmet szenteltünk arra, hogy az árukat/szolgáltatásokat a fogyasztók részére közvetítő disztribúciós rendszerek miként viszonyulnak a fogyasztóvédelmi magánjoghoz, mivel vannak elméleti módszerekkel feloldandó ellentmondások. Ennek körében a legkomplexebb disztribúciós szerződési formációnak, a *franchise (jogbérleti) szerződés* fogyasztóvédelmi aspektusait vizsgáltuk a fogyasztóvédelmi magánjog szemszögéből.

Összességében a fenti aspektusok és kutatási fókuszpontok lefedték a fogyasztóvédelmi magánjog legfontosabb területeit és dogmatikai problémáit, továbbá teljes összhangban álltak a kutatás célkitűzéseivel, valamint a kutatási tervekkel.

II. A kutatás főbb tézisszerű eredményei

A fenti kutatási fókuszpontokat követve az alábbiakban megfogalmazzuk a kutatási projekt főbb tudományos eredményeit, amelyek publikációkban és/vagy a konferencia előadásokban jelentek meg.

1. *Fogyasztóvédelmi magánjog alkotmányos alapjai, közjogi elemei, közérdekvédelmi szerepe, funkcionális feladatai és korlátai*

A fogyasztóvédelem erős alkotmányos beágyazottsággal rendelkezik mind a magyar jogban, mind az EU közösségi jogrendjében. A fogyasztóvédelem az alapjogoknál magasabb, alkotmányos államcél funkcióval rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy az állam a teljes intézményrendszerén és szabályozási/hatósági jogkörében valósítja meg a fogyasztóvédelmet. Ebbe a komplex fogyasztóvédelmi alkotmányos államcél-rendszerbe kapcsolódik be a fogyasztóvédelmi magánjog. Mivel a fogyasztóvédelmi magánjog a komplex fogyasztóvédelmi jog része, így a magánjognak a maga eszközeivel és szabályozási/dogmatikai rendjében kell a fogyasztóvédelmet szolgáltatnia. A fogyasztóvédelmi magánjog nem kaphat olyan feladatokat, funkciókat, eszközöket stb., amelyek ellentétesek vagy nem adekvátak a magánjog számára. A fogyasztóvédelmi magánjog alapvető feladata, hogy a szerződő felek magánjogi viszonyában kiküszöbölje azt a fogyasztó gyengesége miatt előálló helyzetet, amely a fogyasztói szerződési pozíció, egyensúlyi helyzet, magánautonómia mellérendeltség sérülésében és torzulásában jelentkezik.

A fogyasztóvédelmi magánjogi szabályok bár erős állami beavatkozásnak tekintendők a magánjogi viszonyokba, mégis a szerződési tartalom kontrolljának kizárólag magánjogi eszközökkel és magánjogi értékrend alapján történő megvalósítását irányozzák elő. A magánjog elméleti célrendszerében megjelenik ugyan a privátautonómia biztosítása mellett közvetetten a közérdek védelme is, de ez nem karakterisztikus a magánjog számára. A közérdek védelme a konkrét jogintézmény szintjén nem tárgya a polgári jogi szabályozásnak. A magánjogi jogintézmények, így pl. a szerződési feltétel „tisztességtelensége”, a fogyasztó érdeke, a fogyasztóra kedvező tartalom stb. a magánjog belső összefüggésrendszere alapján ítélendők meg, amelyben a közérdeknek csak közvetett szerepe van.

A magánjognak nem tárgya és feladata, valamint nem tartozik a szabályozás terjedelmébe a fogyasztó öncélú védelme, azaz valamely szerződő fél helyzetbe hozása a másik féllel szemben. Dogmatikailag nem megengedhető a fogyasztó „túlvédése”. A fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozás kizárólag addig terjedhet, amíg a fogyasztó egyensúlyi helyzete a másik féllel szemben helyreáll. Az ezzel ellentétes megoldások (pl. ahogy ez a termékszavatosság esetén látható) nem indokolhatóak és elutasítandók.

Helytelen az a jogirodalomban gyakran használt megközelítés, miszerint a fogyasztó egyfajta „információs aszimmetriában” szenvedne. Ennek a megközelítésnek az a sajnálatos következménye, hogy egyes jogszabályok a fogyasztó többletinformálását irányozzák elő. Ez pedig végeredményben a fogyasztó kiszolgáltatott helyzetét erősíti, és így kontraproduktív. A fogyasztó aszimmetrikus helyzete nem a formális információhiányban van, hanem a

szerződési pozíciójával összefüggő gyengébb pozícióban, amely megerősítésre szorul a magánautonómia biztosítása, és a kiegyenlített szerződési pozíció védelme érdekében.

A kutatás egyik fő megállapítása, hogy a fogyasztóvédelmi magánjognak a szerződési pozíció mellérendeltségének biztosításán kívül nincsen „organikus magánjogi” oka. A fogyasztóvédelmi magánjog kialakulásának és szabályozásának igazi oka egy versenyvédelmi paradigmaváltásban található, és a fogyasztóvédelmi magánjog valójában a versenyvédelem komplexitásába ágyazódik be.

2. Fogyasztóvédelmi magánjog beágyazottsága a versenyvédelemben

A gyengébb fél védelmének gondolata hosszabb ideje része a magánjogi szabályozásnak, így ez a vonal sem dogmatikailag sem szabályozási oldalról valós újdonságot és nehézséget nem okoz a klasszikus polgári jognak. A fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozás megjelenése dogmatikailag valójában egy intézményökonomiai irányváltáshoz, pontosabban egy intézményökonomiai irányeltolódáshoz kapcsolódik. Nyilvánvalóvá vált elsődlegesen az EU közösségi piacának kiépülése hatására, hogy a tömeges zavarok a szerződési kapcsolatokban előbb parciális, majd globális piaczavarhoz vezetnek. Mivel a felek (főleg a kiszolgáltatott, gyengébb felek, így különösen a fogyasztók) csak korlátozott racionalitással rendelkeznek, a szerződéses kiegyenlített pozíciók felborulása, illetve ennek a kihasználása, növelik a tranzakciós költségeket és felerősítik a másik fél költségére történő előnyszerzés jelenségét. Ez mikro szinten a szerződésben lévő individuális zavarokhoz vezet, makroszinten pedig bizalomvesztést eredményez a piaci tranzakciókban és a kooperációelőny arányos elosztásában. Mindennek egyenes következménye egy erős versenytorzulás. A fogyasztóvédelmi magánjognak ennek a negatív hatáspirálnak kell, hogy ellent tartson, helyreállítva a felek kiegyenlített szerződési pozícióját annak érdekében, hogy a parciális piaczavarok se alakulhassanak ki. A fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozás így a fentiek alapján mindig egy szükségesség és arányosság teszten kell, hogy átesse, amelynek végső feladata a hatékony verseny fenntartása. Ennek keretében a magánjog immanens korlátait, így a mellérendeltséget, az egyenjogúságot, a szerződési egyensúlyt, a privátautonómiát minden esetben primér módon szem előtt kell tartani. Vagyis a fogyasztóvédelmi magánjog dogmatikailag és funkcióját tekintve erős versenyvédelmi beágyazottsággal rendelkezik, de ezen belül relatív önállósággal bír.

3. Érvénytelenségi problémák

A fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozás kiemelt és komplex területe az érvénytelenség körében található, amelynek során a célzott joghatás hibája miatt megvonja a semmisség szabályai alapján a jog a fogyasztói szerződéstől a joghatást. A kutatás eredményei az érvénytelenségi okok indokoltságát igazolták, azonban azok tartalmi meghatározásában számos problémát feltártak, és az értelmezési keretek meghatározására javaslatot tettek.

Részleges érvénytelenség. A kutatás igazolta, hogy a részleges érvénytelenség a fogyasztóvédelmi magánjogban extrém fontos és kiemelt szerepet kap, egyes semmisségi okok egyenesen csak részleges érvénytelenségként értelmezhetőek. Ezért a kutatás során hangsúlyos szerepet szántunk a részleges érvénytelenségnek. E tekintetben kiemelt jogtörténeti kutatást folytattunk annak érdekében, hogy a jogintézmény keletkezéstörténetén keresztül a valós funkcióját és alkalmazási kereteit meghatározzuk. A modern jogokra, így a magyar jogra is, a jogtörténeti megállapítások érvényesek. A részleges érvénytelenség a szerződés érvénytelenségének egy sui generis állapota. Feltételezi a szerződés oszthatóságát.

Önálló másodlagos jogkövetkezményei nincsenek, ez maga a jogkövetkezmény. Vagyis a részleges érvénytelenség esetén nincsen helye bírósági érvényessé nyilvánításnak. A fogyasztói szerződés esetén erős érdekmérlegelés szükséges, amelynek során a fogyasztó érdekét kell meghatározni.

Tisztességtelen kikötések. Bár a szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatos polgári jogi szabályozás állami beavatkozásnak tekintendő a magánjogi viszonyokba, mégis a szerződési tartalom kontrolljának kizárólag magánjogi eszközökkel és magánjogi értékrend alapján történő megvalósítását irányozza elő. A közérdek védelme a konkrét jogintézmény szintjén nem tárgya a polgári jogi szabályozásnak. A magánjogi jogintézmények, így a jelen esetben a szerződési feltétel „tisztességtelensége”, a magánjog belső összefüggésrendszere alapján ítélandók meg, amelyben a közérdeknek csak közvetett szerepe van. Az ún. transzparencia követelmény megsértése esetén (Ptk. 6:103. § (2) bek.) formális kritériumok játszanak szerepet, és ez nem teszi lehetővé a szerződéses kikötés tartalmi kontrollját. E tekintetben hibás irányban fejlődik a magyar bírói gyakorlat. Rögzítendő, hogy ezen a területen nagyon aktív az Európai Unió Bíróságának (EUB) jogértelmező tevékenysége, így sok esetben a tudományos megállapítások megtételét nehezíti a folyamatosan változó jogi környezet, hiszen az EUB döntései a közösségi jog részévé válnak.

Kárveszély átszállása. A kutatás egyik fontos témája volt a kárveszélyviselés és az érvénytelenség kapcsolatának feltárása. Ezen a területen született tanulmányunk általános érvényű, de folyamatosan szem előtt voltak a fogyasztói szerződések specifikumai is. A kárveszély a polgári jogban komplex tartalommal rendelkező jogintézmény, amely többretegű megközelítést igényel. Szakítani kell a modern magánjogi viszonyok között a kárveszélyviselésnek a dologi joghoz, és a dologban beálló, másra nem hárítható károkhoz kötöttségével. A kárveszély kiterjesztendő a jogokban beálló, másra át nem hárítható károkra is. A vizsgált jogintézmény a klasszikus kereteken túl kártelepítési módként, valamint teljesítési kockázatként is értelmezendő. A dolog (jog) átruházásával kapcsolatos szerződések teljesítésének joghatásaként a törvény erejénél fogva átszáll a kárveszély. Ez kógens szabály annyiban, hogy a felek nem rendelkezhetnek úgy, hogy az ilyen szerződések teljesítésével nem száll át a kárveszély. Más esetekben a kárveszély átszállása szerződéses szabályozás tárgyává tehető, amely nem csak tulajdon átruházással összefüggő szerződésekben jelenhet meg. Az érvényes szerződés nem teljesítéshez kötött, Ptk.-ban megfogalmazott kárveszélyátszállás szabályai diszpozitív (fogyasztói szerződés esetén klauzikálisan kógens) normák. Az érvénytelen szerződés alapján nyújtott szolgáltatással is átszáll a másik félre a kárveszély, amely szabály a „teljesítéshez” kapcsolódó kárveszélyátszállással egyenértékű norma. Az érvénytelen szerződések körében a kárveszélyátszállás valamennyi másodlagos jogkövetkezménnyel szoros kapcsolatban áll, így az érvénytelenség jogkövetkezményeinek immanens része, ami önmagában komplex megközelítést és értelmezést igényel.

Más, az érvénytelenséget is érintő témák külön kerültek feldolgozásra, így azokra az alábbiakban külön utalunk: a *klauzikáló kógenciára és a joglemondásra* a 4. pontban, a *kölcsönszerződésekre* a 8. pontban.

4. *Privátautonómia határai*

Ugyan a klauzikáló kógencia (Ptk. 6:100. §), valamint a joglemondás tilalma (Ptk. 6:101. §) semmisségi okként vannak megfogalmazva, valójában a dogmatikai tartalmuk a privátautonómia pontos kontúrjainak meghúzásával áll összefüggésben a fogyasztóvédelmi magánjogon belül is. Így ezt a két témakört külön, kiemelten is vizsgáltuk.

Klaudikáló kógencia. Mindenekelőtt feltárásra került az a látszólagos paradoxon, hogy az egyoldalú kógencia érzékenyebb megközelítést igényel, mint a teljes kógencia. Itt ugyanis egy erőteljes célhoz kötött, erős érdekmérlegelést feltételező jogalkalmazásra van szükség. Az egyoldalú kógencia maga erőteljesebben sérti a felek magánautonómiáját, mint a teljes körűen eltérést nem engedő szabályok. A Ptk.-n belüli fogyasztóvédelmi magánjogi szabályok esetén nem nagyon marad tere a kludikáló kógencia semmisségi ok érvényesülésének, figyelemmel a tisztességtelen kikötések és a hibás teljesítés szabályozására, bár kisebb témáknál (pl. fogyasztói kezesség) szerepe lehet. A Ptk.-n kívüli fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozással való viszonya erősen kétséges. Ezek a Kódexen kívüli szabályok ugyanis nem tartoznak a kludikáló kógencia Ptk.-beli normájának hatálya alá. Maguk a szabályok egyes esetekben „kaludikáló diszpozitivitást” tartalmaznak, más esetekben csak a joglemondás tilalmát fogalmazzák meg. Végeredményben a kutatás meglehetősen rezignált következtetésre jutott: sem a szabályozásból, sem a dogmatikai célkitűzésekből nem látszik a koherencia, valamint a pontosan védendő érdek. Célszerű lenne a törvényi szabályozás átalakítása: kiterjeszteni a Kódexen kívüli szabályozásra is, és meghatározni a fogyasztónak jogot adó kikötés jogi karakterét.

Joglemondó nyilatkozat semmissége. Az általános polgári jogban értelmezési szabályként funkcionáló rendelkezések a fogyasztóvédelmi magánjogban semmisségi okká válnak. A kutatás során megvizsgáltuk magának a jogintézménynek a funkcióját, és ezután annak fogyasztóvédelmi magánjogi szerepét. Dogmatikailag a joglemondás csak szerződésként értelmezhető, ellentétben a magyar jog egyoldalú nyilatkozatot sugalló rendelkezéseivel. Ugyanakkor a magyar jog pragmatikus megoldása is elfogadható, sőt más jogrendszerekben is ebbe az irányban fejlődik a joggyakorlat. A fogyasztói szerződéshez kötése a joglemondásnak – álláspontunk szerint – jogviszonyként értelmezendő, így javaslatunk szerint szükséges lenne azt az értelmezést követni, hogy a joglemondás tilalma az egyoldalú fogyasztói jognyilatkozatra is kiterjed. Ellenkező esetben funkciódeficittel találkozánk a Ptk. 6:101. §-t illetően, és kérdéssé válna a viszonya a kludikáló kógenciával is.

5. Szerződésszegés (hibás teljesítés)

Ezen a területen a Ptk. azon szabályai, amelyek a 99/44 EK irányelv implementálását szolgálják, alapvetően rendben vannak, amennyiben magának az irányelvi szabályozásnak hibáit nem vetjük fel. A kutatás során a hibás teljesítés körében kiemelt figyelmet fordítottunk a *termékszavatosság* jogintézményére, amely új jogintézményként került be a Ptk.-ba. A kutatás eredményeként a termék szavatosság jogintézményével szemben erős kritikát fogalmaztunk meg:

- A termék szavatosság jogintézményére sem a fogyasztók magánjogi védelme, sem a magyar jogrendszer versenyképességének emelése céljából nincsen szükség.
- A jogintézmény alkalmazása hatásában egyformán hátrányos a fogyasztó és a gyártó számára, így nehezen képzelhető el, hogy a termék szavatosság széles körű alkalmazást nyerjen.
- Közös európai szabályozás nélkül a termék szavatosság értelmezhetetlen, és izolált nemzeti szabály marad. Nem várható, hogy a magyar termék szavatossági szabályozásnak szélesebb körű nemzetközi hatása lesz.
- A termék szavatosság összességében versenyhátrányt jelenthet a magyar gazdaság számára, és rontja a magyar jogrendszer versenyképességét a jogrendszerek versenyében.

- A fenti hátrányokat nem kompenzálja, hogy a termékszavatosság Ptk.-beli szabályozása önmagában koherens egész, és a deliktuális/kontraktuális viszonyrendszerben szellemes jogi megoldásnak tekintendő.

6. Elállás

Számos helyen jelentkezik a fogyasztóvédelmi magánjog normái között az, hogy a jogalkotó a fogyasztó számára egyoldalú elállási jogot biztosít. A kutatás ezt a szabályozási jelenséget is megvizsgálta, és az alábbi következtetésekre jutott.

- A fogyasztót megillető elállási jog nem generális fogyasztói jog, hanem esetről esetre szabályozott és értelmezendő jogintézmény.
- A szabályozás abban sem koherens, hogy gyakran elállási jogról, gyakran felmondási jogról van szó. Ez önmagában a jogviszony jellege miatt érthető lenne, de sajnos a fogyasztóvédelmi magánjogi szabályozás nem ezt az elvet követi.
- Nincsen tisztázva a külön jogszabályban biztosított elállási jog és a Ptk. viszonya. Álláspontunk szerint ez csak úgy értelmezhető, hogy a Ptk. háttérszabályként funkcionál minden esetben.
- A külön jogszabályok a Kódexszel ellentétesen állapítják meg az elállás jogkövetkezményeit, az elszámolás részletszabályait.
- A teljes vonatkozó joganyag inherens, hiányzik a szabályozási koncepció és a pontos jogalkotói szándék.
- A kutatás eredményeként azt javasoljuk, hogy szakítani lenne szükséges az elállás és felmondás polgári jogi jogintézményére való utalással, és ezen szabályok erőltetett alkalmazásával. Ehelyett célszerűbb lenne javaslatunk szerint a fogyasztónak egy egyoldalú „visszalépési jogot” biztosítani a szerződéstől. A visszalépési jog új jogintézményként lenne szabályozva, összhangban állhatna az EU-s irányelvekkel, és kidolgozható a korrekt szabályozási komplexitása.

7. A Ptk.-n kívüli fogyasztóvédelmi magánjog

A kutatás során külön vizsgáltuk a Ptk.-n kívüli fogyasztóvédelmi magánjog szabályrendszerét. A témakör jelentősége miatt egy külön tudományos konferenciát szerveztünk ezen kérdések áttekintésére (lásd alább a VII.3. pontot). Egyes részterületen született eredmények beépítésre kerültek a kutatás eredményeibe (pl. elállási jog, klauzálókógenia, fogyasztói kölcsön szerződések, hibás teljesítés). Összességében azonban kazuisztikus, és sok helyen nem eléggé színvonalas szabályozással állunk szemben. Idővel ezeket a szabályozásokat finomítani szükséges.

8. Fogyasztói kölcsön szerződések

A kutatás szerencsés módon középpontban tudta állítani a fogyasztói kölcsön szerződések érvénytelenségével kapcsolatos égető (devizakölcsönös) problémák vizsgálatát is. Ennek során elemzésre került a pénzkölcsön szerződés magánjogi természete, az elszámolási lehetőségek érvénytelen fogyasztói pénzkölcsön szerződés esetén, az általános magánjogi arzenál alkalmazhatósága.

A pénzkölcsön szerződés fogalmi eleme a kölcsönösszeg fizetése és visszafizetése, ami a pénzkölcsön lebonyolításának (teljesítésének) elengedhetetlen mozzanata, de a jellegadó szolgáltatásnak nem ez tekintendő. A jellegadó szolgáltatás a kölcsönadó azon szolgáltatása,

hogy a futamidő alatt a kölcsönösszeget a kölcsönvevő rendelkezése alatt engedi maradni, és azt csak a futamidő végén (vagy részletekben) követeli vissza, míg a kölcsönvevő a kölcsönadó ezen szolgáltatásáért kamatfizetésre köteles. A pénzkölcsön szerződés fenti jellegadó szolgáltatása, az időleges rendelkezésre bocsátás és hagyás kötelezettsége miatt, fogalmilag irreverzibilis szolgáltatásnak tekintendő. Ezért a szerződés megkötését követő teljesítésének eredeti állapot jellegű visszarendezése fogalmilag kizárt. Így a megszűnés körében csak felmondásnak (megszüntetésnek) van helye. Érvénytelen pénzkölcsön szerződés alapján bekövetkezett vagyonmozgásokat pedig az alaptalan gazdagodás pénzbeli elszámolásának szabályai szerint kell rendezni.

9. Fogyasztói szerződések a disztribúciós rendszerekben

A kutatás során figyelmet szenteltünk arra, hogy az árukat/szolgáltatásokat a fogyasztók részére közvetítő disztribúciós rendszerek miként viszonyulnak a fogyasztóvédelmi magánjoghoz, mivel vannak elméleti módszerekkel feloldandó ellentmondások. Ennek körében a legkomplexebb disztribúciós szerződési formációnak, a *franchise (jogbérleti) szerződés* fogyasztóvédelmi aspektusait vizsgáltuk a fogyasztóvédelmi magánjog szemszögéből.

A kutatás eredményeként az állapítható meg, hogy magának a disztribúciós jogviszonynak (franchise szerződés, forgalmazási szerződés) elhibázott szabályozása negatív hatással lehet a disztribútor által kötött fogyasztói szerződésekre. Ennek oka főleg az, hogy a disztribúciós jogviszonyban jelentkező szabályozási problémákból adódó hátrányokat háríthatják tovább a fogyasztókra. Ennek ellensúlyozására fontos, hogy a felek éljenek a privátautonómia adta lehetőséggel, és a diszpozitivitás körében találjanak kiegyensúlyozott szabályozást a disztribúciós szerződésre.

III. Külföldi tanulmányutak

A kutatás lehetővé tette rövidebb külföldi tanulmányutak megvalósítását, amelyek a forrásanyaghoz való hozzáférést és azok feldolgozását szolgálták. A tanulmányutak lehetővé tették továbbá a korábbi szakmai kapcsolatok elmélyítését, külföldi kollégákkal való konzultációt.

1. Több alkalommal voltam a Hamburgi Egyetem és a Hamburgi Max Planc Institut für ausländisches Privatrecht könyvtárában.
2. Több alkalommal voltam a Heidelbergi Egyetem könyvtárában.
3. Egy alkalommal voltam a római Sapienza Egyetemen.
4. Egy alkalommal voltam az Aix-en-Provence-i Egyetemen.

IV. Oktatás

A kutatás hatékonyságát nagyban segítette az is, hogy a kutatás mindhárom évében egy-egy féléves kurzust vezettem az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar tanrendjében „Fogyasztóvédelmi magánjog” címmel, amelyen a hallgatók létszáma félévente ca. 100 főt tett ki. A visszajelzések és hallgatói kérdések jó szűrői a kutatási eredményeknek. Emellett a kutatás eredményei közvetlenül és gyorsan beépülhettek a joghallgatók képzésébe.

V. A kutatás bekapcsolása a Kúria joggyakorlat elemző tevékenységébe

A kutatás lehetővé tette, hogy bekapcsolódjak a Kúria elnöke által életre hívott joggyakorlat elemző csoport munkájába. Ennek során maga a Kúria fogalmazta meg azokat a kérdéseket, amelyekre tudományos megalapozottságú, dogmatikai válaszokat vár a fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelenségével, és a fogyasztói devizahiteles problémakör megoldásával kapcsolatban. Ellentétben a nevével, valójában nem joggyakorlat elemzés, hanem a korábban feltáratlan kérdések megválaszolásának tudományos megalapozása volt a feladat. Így lehetőség nyílt arra, hogy a tudományos alap kutatás eredményei azonnal hasznosuljanak. A tevékenységet lezáró 2015. február 03-ai zárójelentés sok esetben a kutatás eredményeit, és a vezető kutató álláspontját tartalmazza. https://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_i.pdf.

VI. Konferencia részvétel tudományos előadás tartásával

A kutatás időtartama alatt, valamint azt követő időszakban, de szoros okozati és tartalmi összefüggésben a kutatással, összesen huszonhét (27) olyan tudományos rendezvényen (konferencián) vettem részt, amelyen meghívottként előadást tartottam, és lehetőségem volt a kutatás (rész-) eredményeinek ismertetésére szélesebb szakmai közönség előtt is. Mivel egy kifejezetten élő és sok szempontból vitatott, változás alatt álló jogterület képezte a kutatás tárgyát, a szakmai közösség azonnali visszajelzése elengedhetetlenül fontos, így ezek a tudományos előadások kiemelten fontos visszacsatolások voltak.

A tudományos előadások nem csak a szakmai visszajelzést szolgálják önmagukban, hanem a jogi publikációk lassú átfutása és hatása miatt, ezek a tudományos előadások a legtöbb esetben a tudományos eredmények megfogalmazását, azok „közlését” is szolgálták. Számos esetben így a tudományos eredmények a konferencia előadásokban kerültek nyilvánosságra, amit későbbi időpontokban követhetnek a szakmai publikációk.

Az alábbiakban a tudományos konferenciák, valamint a kutatás témájába vágó megtartott tudományos előadások kerülnek megnevezésre.

- 1) Tudományos konferencia megnevezése: „Kereskedelmi Jogot Oktatók Tudományos Találkozója – „Tisztességtelenség a szerződéses kapcsolatokban – A tisztességtelenség megítélése és jogkövetkezményei” c. országos tudományos konferencia”, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest, 2014. október 10.
Tudományos előadás címe: „**A tisztességtelenség miatti érvénytelensége terjedelme**”
- 2) Tudományos konferencia megnevezése: „26. Közép-Európai Közjegyzői Kollokvium” c. országos és nemzetközi tudományos konferencia” Magyar Országos Közjegyzői Kamara, Eger, 2014. november 13-15.
Tudományos előadás címe: „**A szerződések érvénytelenségének jogkövetkezményei**”
- 3) Tudományos konferencia megnevezése: „Választottbíráskodás és más vitarendezési módok – egy kikötésen belül” c. tudományos műhelybeszélgetés” MTA TK JTI „Lendület Kutatócsoport – Föderális piacok” Budapest, 2014. november 20.

Tudományos előadás címe: „**Műhelybeszélgetés**”

- 4) Tudományos konferencia megnevezése: „Atipikus szerződések” c. tudományos konferencia és kapcsolódó hallgatói fórum.
Szegedi Tudományegyetem Polgári Jogi Tanszék Szeged, 2014. december 04.
Tudományos előadás címe: „**Jogbérleti (franchise) szerződés szabályozásának problémái az új Ptk.-ban fogyasztóvédelmi magánjogi kitekintéssel**”
- 5) Tudományos konferencia megnevezése: „I. Wolters Kluwer Jogi Konferencia az új Polgári Törvénykönyvről” c. országos tudományos konferencia” Wolters Kluwer Kiadó, Visegrád, 2015. március 18-19.
Tudományos előadás címe: „**A szerződések érvénytelenségének jogkövetkezményei**”
- 6) Tudományos konferencia megnevezése: „Franchise, a sikeres üzleti modell” c. országos tudományos konferencia”
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) Bank, Biztosítási, Vagyongazdálkodási Osztálya, Magyar Franchise Szövetség, Budapest, 2015. március 26.
Tudományos előadás címe: „**A franchise fontosabb jogi kérdései: a szerződés tartalma, a know-how és a védjegy védelme, kizárólagossági kapcsolatok, versenyjogi aspektusok, az új Ptk.-nak való megfelelés, fogyasztóvédelmi magánjogi szempontok**”
- 7) Tudományos konferencia megnevezése: „A gyakorlati franchise és az új Ptk. figyelemmel fogyasztóvédelmi aspektusokra” c. műhelybeszélgetés, Károli Református Egyetem, Kereskedelmi Jogi és Polgári Jogi Tanszék Tudományos Diákköre, Budapest, 2015. április 09.
Tudományos előadás címe: „**A gyakorlati franchise és az új Ptk. figyelemmel a fogyasztóvédelmi aspektusokra**”
- 8) Tudományos konferencia megnevezése: „A tulajdonátruházás összehasonlító kereskedelmi és üzleti jogi kérdései” c. nemzetközi (Budapest/Debrecen/Miskolc-Kolozsvár-Kassa) tudományos konferencia, szervező: Károli Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2015. május 15.
Tudományos előadás címe: „**A pénzkölcsön szerződés: tulajdonátruházó és/vagy használati kötelelem?**”
- 9) Tudományos konferencia megnevezése: „Magánjogunk megújítása – Műhelykonferencia a polgári jogban, a polgári eljárásjogban és a nemzetközi magánjogban felmerülő egyes kérdésekről” c. tudományos konferencia
szervező: Magánjogot Oktatók Egyesülete és Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2015. május 29.
Tudományos előadás címe: „**A fogyasztói szerződések érvénytelenségének szabályrendje az új Ptk.-ban**”
- 10) Tudományos konferencia megnevezése: „A fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelenségének egyes kérdései” c. tudományos konferencia, szervező: ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék, Budapest, 2015. július 01.

Tudományos előadás címe: **„Érvénytelen fogyasztói pénzkölcsön szerződés alapján bekövetkezett vagyonmozgások rendezésének lehetséges módozatai”**

- 11) Tudományos konferencia megnevezése: „Jogrendszerek közötti verseny – Joggazdaságtani konferencia” c. tudományos konferencia
szervező: PPKE Jog- és Államtudományi Kar és Heller Farkas Közgazdasági Intézet, Budapest, 2015. szeptember 04.
Tudományos előadás címe: **„Közvetlen gyártói felelősség a fogyasztói szerződések hibás teljesítéséért: termékszavatosság az európai jogrendszerek versenyében”**
- 12) Tudományos konferencia megnevezése: „Wolters Kluwer Jogi Konferencia – Ptk Expo 2015” c. országos tudományos konferencia”
Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 2015. november 04.
Tudományos előadás címe: **„A szerződés érvénytelenségének megváltozott szabályai: érvénytelenségi okok és jogkövetkezmények”**
- 13) Tudományos konferencia megnevezése: „Franchise nyílt nap” c. országos konferencia”. Magyar Franchise Szövetség, Budapest, 2015. november 05.
Tudományos előadás címe: **„A franchise fontosabb jogi kérdései: a szerződés tartalma, a know-how és a védjegy védelme, kizárólagossági kapcsolatok, fogyasztóvédelmi és versenyjogi aspektusok, az új Ptk.-nak való megfelelés”**
- 14) Tudományos konferencia megnevezése: „Atipikus szerződések” c. tudományos konferencia és kapcsolódó hallgatói fórum.
Szegedi Tudományegyetem Polgári Jogi Tanszék Szeged, 2015. december 05.
Tudományos előadás címe: **„A franchise jogviszony magánjogi, fogyasztóvédelmi versenyjogi komplexitásának gyakorlati kérdései”**
- 15) Tudományos konferencia megnevezése: „Az ezerarcú magánjog: a jogfejlődés útjai és lehetőségei a XXI. században” c. tudományos konferencia, szervező: Magánjogot Oktatók Egyesülete és Nemzeti Közszoigálati Egyetemen, Budapest, 2016. május 20.
Tudományos előadás címe: **„A magánjog fogyasztóvédelmi esedése – kihívások és válaszok”**
- 16) Tudományos konferencia megnevezése: „Atipikus szerződések” c. tudományos konferencia és kapcsolódó hallgatói fórum.
Szegedi Tudományegyetem Polgári Jogi Tanszék Szeged, 2016. december 09.
Tudományos előadás címe: **„A franchise jogviszony erodálása a jogalkotáson keresztül”**
- 17) Tudományos konferencia megnevezése: „Az Alaptörvény hatása a szakjogágakra” c. tudományos konferencia
szervező: ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2017. február 16.
Tudományos előadás címe: **„A verseny és a fogyasztók védelme az Alaptörvényben és hatása a versenyjogra és a fogyasztóvédelemre”**
- 18) Tudományos konferencia megnevezése: Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Ludovika Szabadegyetem, Nyilvános előadás 2017/IV., Budapest, 2017. február 28.
Tudományos előadás címe: **„Fogyasztói jogok és a fogyasztók magánjogi védelme”**

- 19) Tudományos konferencia megnevezése: „Be van fejezve a nagy mű? Hogyan tovább a megújult magyar magánjogban?” c. tudományos konferencia
szervező: Magánjogot Oktatók Egyesülete és Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) Gazdálkodástudományi Kar, Budapest, 2017. május 26.
Tudományos előadás címe: **„Klaudikáló kógencia a fogyasztóvédelmi magánjogban”**
- 20) Tudományos konferencia megnevezése: „Fogyasztóvédelem a közjog és a magánjog metszetében” c. tudományos konferencia
szervező: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2017. június 16.
Tudományos előadás címe: **„A fogyasztók magánjogi védelme, a fogyasztóvédelmi magánjog dimenziói”**
- 21) Tudományos konferencia megnevezése: „A Polgári Törvénykönyvön kívüli fogyasztóvédelmi magánjog” c. tudományos konferencia
szervező: ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék, Budapest, 2017. augusztus 29.
Tudományos előadás címe: **„A fogyasztót megillető elállási jog szabályozása a Ptk.-n kívül, és diszkrepanciája a Kódex-el”**
- 22) Tudományos konferencia megnevezése: „I. Wolters Kluwer Ágazati Versenyjogi Konferencia” c. tudományos konferencia
szervező: Wolters Kluwer Kft. és Magyar Versenyjogi Egyesület, Budapest, 2017. szeptember 20.
Tudományos előadás címe: **„Beszállítók és kiskereskedők közötti kapcsolat versenyjogi komplexitása (különös tekintettel a jelentős piaci erővel való visszaélésre és a hub & spoke kartellekre”**
- 23) Tudományos konferencia megnevezése: „Az állam szerepe a magánjogi jogviszonyokban” c. tudományos konferencia, Jubileumi konferencia az ELTE ÁJK alapításának 350. évfordulója alkalmából
szervező: ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék és NKE ÁKK Civilisztikai Intézet, Budapest, 2017. október 05.
Tudományos előadás címe: **„A fogyasztóvédelmi célú állami beavatkozás tényleges okai és keretei a szerződési jogban”**
- 24) Tudományos konferencia megnevezése: „Ptk. Expo 2017” c. tudományos konferencia
szervező: Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 2017. november 20-21.
Tudományos előadás címe: **„A fogyasztói szerződések specialitásai és egységes szemlélete a szerződési jogban”**
- 25) Tudományos konferencia megnevezése: „Atipikus szerződések” c. tudományos konferencia és kapcsolódó hallgatói fórum.
Szegedi Tudományegyetem Polgári Jogi Tanszék Szeged, 2017. december 08.
Tudományos előadás címe: **„A know-how szabályozás változásainak hatása a franchise jogviszonyra”**
- 26) Tudományos konferencia megnevezése: „Az új Polgári Törvénykönyv első öt éve” c. tudományos konferencia
szervező: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézete és az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2018. május 30-31.

Tudományos előadás címe: „**Érvénytelenségi okok a fogyasztóvédelmi magánjogban**”

27) Tudományos konferencia megnevezése: „Neue Grenzen – New Frontiers, Humboldt Kolleg Budapest 2018”

Alexander von Humboldt Stiftung, Akademie der Wissenschaften Budapest, Eötvös Loránd Universitát Budapest, Budapest, 30. November 2018 – 02. Dezember 2018.

Tudományos előadás címe: „**Zur Problematik der Überregulierung im Verbraucherprivatrecht**”.

VII. Jelentős hatású konferenciák szervezése a kutatási projekt keretében

A kutatási projekt keretében megrendezésre került három (3) jelentős tudományos konferencia, amelyet a vezető kutatóként kezdeményeztem és szerveztem. Mindhárom tudományos rendezvény szervesen illeszkedett a kutatási projekthez.

1. Már a kutatás első évének végén lehetőség nyilt arra, hogy nagyszabású országos tudományos konferencia kerüljön megszervezésre „**A fogyasztói kolcsonszerzodések érvénytelenségének egyes kérdései**” tárgykörben. A nevezett konferencián tudományos szakmai előadás tartottak: az MNB alelnöke, az IM helyettes államtitkára, a Kúria tanacsvezetoje, kutató kolléga és a vezető kutató. A rendezvényen ca. 120 fő résztvevő volt: jogtudósok (köztük akadémikus), bírák, ügyvédek, banki jogtanácsosok, tőkepiaci választottbírók, érdekvédők. A konferencia komoly szakmai elismerést és széleskörű pozitív visszhangot kapott.

MEGHÍVÓ

A FOGYASZTÓI KÖLCSÖNSZERZŐDÉSEK ÉRVÉNYTELENSÉGÉNEK EGYES KÉRDÉSEI - KONFERENCIA

Az ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék szervezésében
az OTKA támogatásával a12715. sz. projekt keretében

2015. július 1. (szerda) 09.00 – 13.30 óra

ELTE llam- és Jogtudományi Kar, Kari Tanacssterem
1053 Budapest, Egyetem tér 1-3. (földszint)

PROGRAM

A konferencia levezető elnoke:

Dr. Kisfaludi András egyetemi tanár, általános rektorhelyettes, ELTE

09.00-09.05 **Köszöntő**

Dr. Darázs Lénárd habilitált egyetemi docens, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék

09.05-09.15 **Megnyitó**

Dr. Király Miklós egyetemi tanár, az ELTE ÁJK dékánja

09.15-09.45 **A devizaalapú fogyasztói kolcsonszerzodések makrogazdasági összefüggései**

Nagy Márton ügyvezető igazgató, Magyar Nemzeti Bank

09.45-10.15. **Jogalkotói torekvések a fogyasztói kolcsonszerzodések érvénytelenségének kezelésére**

Dr. Bodzási Balázs helyettes államtitkár, Igazságügyi Minisztérium

10.15-10.45 **A Kúria törekvései a fogyasztói kolcsonszerzodések érvénytelenségével kapcsolatos joggyakorlat egysegesitesere**

Dr. Vezekényi Ursula tanácselnök bíró, Kúria, Polgári Kollégium

10.45-11.15 **Kerdések, vita**

11.15-11.45 **Kávészünet**

11.45-12.15 **A fogyasztói kolcsonszerzodések érvénytelenségének európai jogi keretei**

- Dr. Somssich Réka PhD, egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK Nemzetközi Magánjogi Tanszék
- 12.15-12.45 **Érvénytelen fogyasztói pénzkölcsön szerződés alapján bekövetkezett vagyonmozgások rendezésének lehetséges módozatai**
- Dr. Darázs Lénárd habilitált egyetemi docens, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék
- 12.45-13.15 **Kérdések, vita**
- A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.
A regisztrációt 2015. június 26-ig várjuk a konferencia@ajk.elte.hu e-mail címen.

2. A kutatás egyik fontos szempontja volt a fogyasztóvédelmi magánjog komplexitásának kezelése mellett annak vizsgálata, hogy miként illeszkedik a fogyasztóvédelmi magánjog a fogyasztóvédelmi jog egészébe. Ezzel összefüggésben egy nagyszabású konferencia került megszervezésre az NKE-n, amelynek témája a **”Fogyasztóvédelem a közjog és a magánjog metszetében”** volt. A rendezvényen tudományos előadást tartott az NGM helyettes államtitkára, a NÉBIH elnöke, a GVH elnökhelyettese, valamint a vezető kutató. A rendezvényen ca. 100 fő résztvevő volt jelen. A konferencia komoly szakmai elismerést és széleskörű pozitív visszhangot kapott.

MEGHÍVÓ

A Nemzeti Közszerződési Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar Civilisztikai Intézet a fogyasztóvédelem közjogi és magánjogi szempontjait vizsgáló konferenciát szervez.

FOGYASZTÓVÉDELEM A KÖZJOG ÉS A MAGÁNJOG METSZETÉBEN

2017. június 16. (péntek) 09.00 – 13.15 óra
NKE Ludovika Campus, Zrínyi Terem
1083 Budapest, Ludovika tér 2.

PROGRAM

A konferencia levezető elnöke:

Prof. Dr. Papp Tekla intézetvezető, egyetemi tanár, NKE ÁKK Civilisztikai Intézet

- 08.45-08.55 *Érkezés, regisztráció*
- 09.00-09.15 **Megnyitó**
- Prof. Dr. Kis Norbert** egyetemi tanár, az NKE ÁKK dékánja
- 09.15-09.35 **Szakmai megnyitó: A fogyasztóvédelem komplexitása a modern jogrendszerekben**
- Dr. Darázs Lénárd** habilitált egyetemi docens, ELTE Polgári Jogi Tanszék, NKE Civilisztikai Intézet
- 09.35-10.00. **A fogyasztóvédelem átalakult hatósági szervezetrendszere és állami irányítása**
- Keszthelyi Nikoletta** fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkár, Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
- 10.00-10.25 **A NÉBIH a fogyasztók szolgálatában - ellenőrzés, szemléletformálás, oktatás**
- Dr. Oravecz Márton** elnök, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)
- 10.25-11.00 *Kérdések, vita, kávészünet*
- 11.00-11.30 **A fogyasztó, mint piaci szereplő védelme, fellépés a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlattal szemben**
- Dr. Tóth András** egyetemi docens (KRE), a GVH elnökhelyettese, a Versenytanács elnöke
- 11.30-12.00 **A fogyasztók magánjogi védelme, a fogyasztóvédelmi magánjog dimenziói**
- Dr. Darázs Lénárd** habilitált egyetemi docens, ELTE Polgári Jogi Tanszék, NKE Civilisztikai Intézet
- 12.00-12.30 *Kérdések, vita*

A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.
A regisztrációt 2017. június 12-ig várjuk a civilisztikaiintezet@gmail.com email címen.

3. A kutatási projekt tárgya nem csak a Ptk.-ba kodifikált fogyasztóvédelmi magánjog vizsgálata volt. A sikeres részleges kodifikáció mellett ugyanis meglehetősen széles körben megmaradtak a Kódexen kívüli jogszabályok is, amelyek számos fogyasztóvédelmi magánjogi szabályt tartalmaznak. Ezeknek nem csak a komplexitása, hanem a Ptk.-hoz való kapcsolata is számos elméleti és jogalkalmazási problémát felvet. A kutatás azt is célul tűzte maga elé, hogy ezt a Kódexen kívüli joganyagot is tudományos vizsgálat alá vesse. Ennek a célnak a jegyében került megszervezésre „**A Polgári Törvénykönyvön kívüli fogyasztóvédelmi magánjog**” című konferencia. A konferencia előadói körének meghatározása során figyelemmel voltunk arra, hogy a társkarok olyan képviselői is tartsanak előadást, akik komoly tudományos teljesítménnyel rendelkeznek a fogyasztóvédelmi magánjog területén. Így az IM két helyettes államtitkárán (egyébként Corvinus Egyetem) kívül előadást tartott a Károli Gáspár RE, a Debreceni Egyetem, a Pázmány Péter KE, a Győri Egyetem, az University Amsterdam professzora, valamint a vezető kutató. A rendezvényen ca. 50 fő résztvevő volt jelen. A konferencia komoly szakmai elismerést és széleskörű pozitív visszhangot kapott.

MEGHÍVÓ
„A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVÖN KÍVÜLI FOGYASZTÓVÉDELMI MAGÁNJOG”
című tudományos konferenciára

Az ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék szervezésében az OTKA (NKFIH) támogatásával a 112715. sz. projekt keretében

2017. augusztus 29. (kedd) 09.00 – 15.00 óra
ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Földszint, A/1. terem
1053 Budapest, Egyetem tér 1-3.

PROGRAM

09.00-09.10	Dékáni köszöntő
Prof. Dr. Menyhárd Attila egyetemi tanár, az ELTE ÁJK dékánja
09.10-09.20	Szakmai megnyitó, a konferencia témája
Dr. Darázs Lénárd habilitált egyetemi docens, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék
09.20-09.45	A fogyasztóvédelmi magánjog összetettsége és struktúrája a magyar magánjogban
Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péter egyetemi tanár, KRE ÁJK Kereskedelmi jogi és Pénzügyi jogi Tanszék
09.45-10.00	Aktuális jogalkotási fejlemények és törekvések a magyar fogyasztóvédelmi magánjogban
Dr. Bodzási Balázs helyettes államtitkár, Igazságügyi Minisztérium
10.00-10.25	A magánjogi fogyasztói viták bíróságon kívüli rendezése, alternatív vitarendezési formák
Dr. Hajnal Zsolt egyetemi adjunktus, DE ÁJK, Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesülete elnök
10.25-10.40	Kérdések, vita
10.40-11.00	Kávészünet
11.00-11.25	A magánjogi jogérvényesítés területei és nemzetközi tapasztalatai a fogyasztóvédelmi jogban
Ass. Prof. Dr. Cseres Katalin, University Amsterdam, Amsterdam Centre for European Law and Governance
11.25-11.50	Csoportpercek, fogyasztói csoportos (kollektív) jogérvényesítés az új Pp. és a Szakértői Javaslat tükrében
Prof. Dr. Harsági Viktória egyetemi tanár, PPKE JÁK, Polgári eljárásjogi Tanszék
11.50-12.05	Fogyasztói szerződések a nemzetközi magánjogban (kollíziós jog, joghatóság)

	Dr. Nemessányi Zoltán helyettes államtitkár, Igazságügyi Minisztérium
12.05-12.25	Kérdések, vita
12.25-13.10	Ebédszünet
13.10-13.40	A fogyasztói hitelszerződés szabályozása és illeszkedési problémái a Ptk.-hoz Dr. Bodzási Balázs helyettes államtitkár, Igazságügyi Minisztérium
13.40-14.10	A fogyasztóval szembeni tájékoztatási kötelezettség a Ptk.-n kívüli fogyasztóvédelmi magánjogban Prof. Dr. Fazekas Judit egyetemi tanár, SZE, ÁJK dékánja
14.10.14.40	A fogyasztót megillető elállási jog szabályozása a Ptk.-n kívül, és diszkrepanciája a Kódex-el Dr. Darázs Lénárd habilitált egyetemi docens, ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék
14.40-15.00	Kérdések, vita A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. A regisztrációt 2017. augusztus 28-ig várjuk a konferencia@ajk.elte.hu e-mail címen.

VIII. A kutatás eredményeinek publikálása

1. Megjelent publikációk

A záró szakmai beszámoló elkészítéséig a kutatási projekt tárgykörében összesen tíz (10) publikáció jelent meg. Ezek a publikációk jól reprezentálják a kutatás területeit és sokszínűségét. Vagyis a megjelent publikációk nem egy rész-kutatási szakaszra fókuszálnak, hanem több kutatási témát felölelnek. Így a publikációk érintik a fogyasztóvédelmi magánjog vonatkozásában

- a részleges érvénytelenség dogmatikai alapjait, fejlődését,
- a tisztességtelen kikötések érvénytelenségét és tartalmi meghatározásának aspektusait,
- az érvénytelenség jogkövetkezményeit, különösen a kárveszélyátzállásra,
- a szerződésszegés (hibás teljesítés) problematikáját, különös hangsúllyal a termékszavatosság jogintézményének kritikájára,
- a fogyasztói pénzkölcsön szerződés magánjogi természetét,
- a fogyasztói pénzkölcsön szerződés érvénytelensége esetén az elszámolás kérdéseit,
- a fogyasztóvédelmi magánjog disztribúciós szerződési jogi relevanciáját (franchise),
- a fogyasztóvédelmi magánjoggal kapcsolatos versenyjogi beágyazottság egyes aspektusait.

▪	1
<p><u>Darázs, Lénárd A generálklauzula szubszidiaritása a tisztességtelen verseny elleni jogban</u> In: Grad-Gyenge, Anikó; Kabai, Eszter; Menyhárd, Attila (szerk.) Liber Amicorum - Studia G. Faludi Dedicata: Ünnepi tanulmányok Faludi Gábor 65. születésnapja tiszteletére Budapest, Magyarország: ELTE Eötvös Kiadó, (2018) pp. 48-60., 13 p.</p>	
▪	2
<p><u>Darázs, Lénárd: Teilnichtigkeit in der deutschen Privatrechtsgesetzgebung der Neuzeit vor dem BGB</u> MTA LAW WORKING PAPERS 2017: 20 pp. 1-15. , 15 p. (2017)</p>	

▪	3
<p><u>Darázs, Lénárd: Kárveszélyviselés és érvénytelen szerződés</u> MAGYAR JOG 2017: 10 pp. 622-631. , 10 p. (2017)</p>	
▪	4
<p><u>Darázs, Lénárd: Termékszavatosság az európai jogrendszerek versenyében</u> In: Homicskó, Árpád Olivér; Szuchy, Róbert (szerk.) Studia in honorem Péter Miskolczi-Bodnár: 60 Budapest, Magyarország: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, (2017) pp. 183-197., 15 p.</p>	
▪	5
<p><u>Darázs, Lénárd: Közérdekvédelem a tisztességtelen szerződési feltételek megítélésében</u> OPUSCULA CIVILIA 2017: 1 pp. 1-22., 22 p. (2017)</p>	
▪	6
<p><u>Darázs, Lénárd: A pénzkölcsönszerződés magánjogi természete</u> GAZDASÁG ÉS JOG 2016: 6 pp. 11-15., 5 p. (2016)</p>	
▪	7
<p><u>Darázs, Lénárd: Entstehung der Teilnichtigkeitproblematik in den antiken Rechstordnungen</u> MTA LAW WORKING PAPERS 2016: 8 pp. 1-35., 35 p. (2016)</p>	
▪	8
<p><u>Darázs, Lénárd: Pénzkölcsön szerződés: tulajdonátruházó és/vagy használati kötelelem?</u> In: Erik, Štenpien; Miskolczi, Bodnár Péter (szerk.) A tulajdonátruházás összehasonlító kereskedelmi és üzleti jogi kérdései Budapest, Magyarország: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, (2015) pp. 236-245., 10 p.</p>	
▪	9
<p><u>Darázs, Lénárd: Az állami beavatkozás korlátai a tisztességtelen szerződési kikötések tartalomkontrolljában</u> In: Csehi, Zoltán; Raffai, Katalin (szerk.) Állam és magánjog: Törekvések és eredmények az Európai Unió joga, a nemzetközi magánjog, polgári jog és polgári eljárásjog keresztmetszetében Budapest, Magyarország: Pázmány Press, PPKE JÁK, (2014) pp. 79-101., 23 p.</p>	
▪	10
<p><u>Darázs, Lénárd: A jogbérleti (franchise) szerződés</u> In: Wellmann, György (szerk.) Szerződések tára az új Ptk. alapján Budapest, Magyarország: HVG-ORAC, (2014) pp. 413-442., 762 p.</p>	

Bár nem formális publikáció, de a fentiekén túl megemlítjük a Kúria fogyasztói devizahiteles szerződések érvénytelenségével kapcsolatos záró anyagát, amely több ponton a vezető kutató által készített anyagra vagy megfogalmazott véleményre utal. http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemenye_i.pdf.

2. Megjelenésre tervezett publikációk

A társadalomtudományi (jogtudományi) kutatások gyakran nem tudnak a kutatás ideje alatt, vagy röviddel azután megjelenni. A kutatás eredményei sokszor konferenciákon hangzanak el, majd a szakmai visszajelzések után a tanulmányok, könyvek kiadói befogadása és megjelentetése hosszabb időt is igénybe vehet. A záró szakmai beszámoló lezárását követően az alábbi publikációk megjelenése várható:

- „*Klaudikáló kógencia a fogyasztóvédelmi magánjogban*” című tanulmány. Tervezett megjelenés helye és ideje: Magyar Jog c. (A kategóriás) folyóirat, legkésőbb 2020. első fele.
- „*A joglemondó nyilatkozat általános kötelmi jogi és fogyasztóvédelmi magánjogi problémái*” című tanulmány. Tervezett megjelenés helye és ideje: Jogtudományi Közöny c. (A kategóriás) folyóirat, legkésőbb 2020. első fele.
- „*Fogyasztóvédelmi magánjog*” című szakkönyv. Tervezett megjelenés helye és ideje: ELTE Eötvös Kiadó, legkésőbb 2020. második fele.

IX. Összegzés

A kutatás célkitűzései megvalósultak. A kutatási támogatás lehetővé tette a fogyasztóvédelmi magánjog elméleti alapjainak és egyes jogintézményeinek tudományos elemzését. A kutatás eredményei lehetővé teszik a fogyasztóvédelmi magánjog dogmatikailag helyes kezelését, és egyes jogintézmények értelmezését. A kutatás hozzájárul a fogyasztóvédelmi magánjog elméleti alapjainak kidolgozásához és jogintézményeinek dogmatikailag helyes alkalmazásához. A kutatás eredményei hasznosulhatnak további kutatásokban, a jogalkotásban, a jogalkalmazásban és az egyetemi oktatásban.

Dr. Darázs Lénárd
vezető kutató